Constitutiones Regni Siciliae

„Liber Augustalis"

Neapel 1475

Faksimiledruck
mit einer Einleitung von
Hermann Dilcher

1973
VERLAG DETLEV AUVERMANN KG · GLASHÜTTEN/TAUNUS

quod fit ignorante principe. cum enim ſcia a. l. requiritur. ut hic dicitur. ar. C. de repu. l. uxor que. eo enim ipſo eſt occultum quod fit ſine auctoritate principis. ar. C. li. x. de hiis qui ex pu. ra. mu. pe. ac. l. ii. & ad id. ff. ꝙ. ui aut clã. ꝓhibere. ſ. ul.

a. ¶ Nõ obſtãte. Unde nũc ualet matrimonium contra hanc. l. & qd quid ex eo ſequitur. ut in. l. non dubium ut. ſ. plene notaui. licet ſit ar. contra. ꝙ tenet matrimonium. in autẽ. de teſti. z ea q̃ pa. ſ. fi.

b. Vm hereditariũ

c. Omite uel barone. tenent curiales & iudices magne curie ꝙ iſta pſtatio ſacramẽtorum nõ cõcedat. nec ſoleat concedi. niſi poſſeſſori. Unde conſueuit ſcribere iperator alicui cõborſario uł officiali ut ab hominibus talis caſtri. uel pheudi ꝙ talis poſſidet ipſum iux regni conſuetudinem aſſecurari faciat utẽdi & fruendi de hiis oĩbus in quibus tenẽtur et debent. & propterea ſic conſueuerit tenere curiales. ꝙ licet aliqs ꝓhibet ſe ď demanio curie habuiſſe & recepiſſe ſacramẽta ab aliqbus non ꝓpterea uideatur probaſſe ex ſola cauſa adeptam poſſeſſionem illius caſtri. ł pheudi. cum per receptionem iuramentorum pater habet tantum cauſã transferendi dominii. poſſeſſione ta

audeat maritare filias ſorores aut nepotes uel quaſlibet alias quas ipſi poſſent aut debeant maritare aut filios uxorare cum immobilibus aut mobilibus huic legi conſuetudine que in aliquibus regni partibus obtinuiſſe dicitur non obſtante.

¶ Noua Conſtitutio.

Idem

Um hereditariũ regnum noſtrum ſicilie cuius preclara nobis hereditas laudabiles et mores ſuorum incolarum cõſueuerit enutrire ac proceſſu tẽporis hereditatores ipſius ſeruicij et fidei exhibitione claruerunt in neceſſitatibus dominorum ſepe iam contigiſſe dolemus ꝙ poſt diuerſarum mixtura gentium paſſa eſt ex alienis moribus regni ſinceritas corruptelam itaqꝫ ex quo homines regni ſicilie cum alienigenarũ filijs miſcuerũt cõigrata eſt puritas hominũ et excreſcente dierum malitia et infirmitate mentium inquinata conuerſionibus ac uſibus ceterorum ueritas decreuit in populis et ab illorum fermento grex eſt fideliũ maculatus. Ne timeat ergo deinceps cohabitantium in regno diuerſitas nationum magna illatura diſcriminis uel ad regni maius incomodum progreſſura uolentes hominum diuerſitatibus competens adhibere remedium preſertim ne in regno noſtro gẽtium infirmitas nutriatur edicto generali ſollempniter duximus ſtatuendum uniuerſis de regno et ſingulis inhibendo contrahere ut nulli liceat ãmodo de filijs et filiabus regni matrimonium cum exteris et alienigenis qui uel que non ſunt de regno abſqꝫ

men precedente ut dictum eſt. G.

d ¶ Quã reliqua. hic ultra progreditur pena q̃ reperiatur delictum ſic & aliter. in auten. colla. v. ut non fiant. pi. & ut tui. ſ. quia uero h. & ff. de incen. l. naufra. ſ. ſenatus. regulariter autem aliud eſt ut C. de peñ. ſanctimus. et ff. de hiis de quibus ut indig. l. Reptum. & l. heres. a quorum lo. l. i. ſ. ſi doe. & ff. de nox. ſeruum. p. ſ. i. z. ĵ. ď detinẽ. ali. am. l. ut delicti. fineſ. zẽ. & in principio.

e. Oſt mortem. mortuo barone uł milite qui ab alio milite ł barone baroniã uel feudum tenebat hoc denũtiandum eſt curie. denũtietur et perſona cui iterum hoc pheudum concedatur. cui mãdato ſtatim dominus baronie ł pheudi tenebitur obedire accepto a nouo inueſtito certa quantitate. ut eſt moris que. x. unc. ñ excedat. & hanc conſtitutionem credo habere locum quando defunctus deſcendentes nõ reliquit. alias ſuis ſucceſſoribus eſſet dandum. ut. ĵ. in. ii. proxima conſtitu. de pla. uiril. ſexus.

f. ¶ Scribi uolumus. que deſcriptio cum ſit. dari debet copia reclamandi & tunc debet nuntiare cum nullo iure poſſidere aut reclamare uel uẽdicare cõſtiterit. ut. C. li. x. de bonis uacan. l. ulti.

g ¶ Ad conceſſionem. patet ergo ꝙ ſi miles ł baro. qui tenet pheudum quaternatum a barone ł comite alio. uel forte ab eccleſia dampnetur ex tali crimine. ꝙ bona ſua debeant infiſcari. utpote ex cri. leſe maieſtatis. pheudũ iſtud non deuoluitur ut hic dicitẽ in caſu mortis ut. ar. ff. de li. & poſ. ga lus. ſ. & quid ſi tantum in mortis filii. cum hoc feudũ licet ab alio teneatur q̃ a rege. cum ad ipſum regem pertineat ut hic. ſicut & ipſa perſona dãpnati. ut. ſ. ď bo. ñ. te. ca. ter feu. l. quia. Secus autem eſſet ſi pheudum qď iſte talis dampnatus tenet ab alio q̃ a rege eſſet non quaternatum. quia forte eſt aliꝗ paruum pheudũ. uel ipſe dampnatus teneret ab alio q̃ a rege res aliq̃s

ſpeciali requiſitione mandato et conſenſu noſtre curie cõtrahere matrimonium uidelicet ut nec aliqui de regno nubere alienigenis audeant nec aliqui filias alienigenarum ducẽr i uxores ſuas eos qui contra preſumpſerit bonorũ omnium ſpoliatione mulctamus.

¶ De ſucceſſione nobilium in pheudum. Rubrica.

Idem.

Omite uel barõe uiã uniuerſe carnis igreſſo filij eorũdem aut nepotes eorum recipere ab hominibus ſacramenta non ualeant niſi prius de ſacramentis ipſis recipiendis ab excellentia noſtra prout moris eſt obtentis licentia et mandato ꝙ qui contrafecerit tam baroniam predictam et pheudum q̃ reliqua bona ſua tam mobilia q̃ ſtabilia nouerit publicanda.

¶ De morte baronis nũtiãda Imperatori. Rubrica.

Idem.

Oſt mortem baronis ſeu militis qui a comite uel barone alio baroniam aliquam uel pheudum tenuerit que in quaternionibus doane noſtre inueniuntur in ſcriptis defuncti mortem per comitem uel baronem a quo predicta tenuerit excellẽtie noſtre uolumus nunciari et quid et quãtum ſit illud quod defunctus tenebat mobilia etiam decedẽtis ſcribi uolumus ſeriatim et ea omnia in publica documẽta redacta ad noſtram curiã deſtinari iubemus ut ex iuſſione noſtra quibus predicta aſſignari debeant iungatur Baroniam etiam ſiue pheudum quod ad conceſſionem

conceſdenduȝ ac deinde ipſas cum ad nubilem etatem peruenerint et balium noſtrum uel alterius ſuperuenientem quartūdecimum uel decimū quintum annum exceſſerint de prouiſione manſuetudis noſtre deum habentes pre oculis cum bonis oibus que patris fuerunt ſcōm pagium curabimus maritare.

¶ De ſucceſſione nobilium in feudis. Rꝛica.

Idem.

T de ſucceſſionibus comitum et baronuȝ et eorum omnium qui pheuda a nobis in capite tenent. Uel ab aliis etiam nulla omnino regulariter in poſterum dubietas poſſit oriri. diluada conſtitutione ſancimus pheuda tenenti filios ⁊ nepotes et ex eis pronepotes trinepotes et uſꝙ in infinitū ex deſcendenti linea deſcendentes cuiuſcunꝙ ſexus ſit libere et abſolute poſſit ſuccedere ſeruata tamē ſexus prerogatiua ut mulieri maſculus preferatur. nec non maioris etatis inter eos qui uiuūt in regno ſpecialiter iure fran

a. ¶ Maritare. & nota ꝙ ſi pater dedit doteȝ filie de paragio uel frater. excluditur filia ſiue ſoror a ſucceſſione materna. ut in longo. c. l. ſi pater filiam. licet hec cōſtitutio non appareat in materna.

b. ¶ Quartumdecimum. nota ꝙ nubilis etas incipit in. xv. anno. ut patet in autē. de tem. non ſo. pec. ſuper do. §. & ſi q̄dem intra etatem. col. vii. licet uideatur aliud. C. de nupt. ſcimus.

c. ¶ Quintum decimum. aliter. xxv. & ſecundum hāc litteram habetur hic reſpectus. ad ius romanuȝ ſecundum ꝙ filia peccans in corpus ſuū ante. xxv. annuȝ. poſſet exhereditari. Secus ſi poſt. xxv. annum. ut ibi & in autē. ut cum de ap. cog. §. ſed qui ex predictis. colla. viii. & no. C. de inof. teſ. l. filiam tuam. & non ob. ī. de iure balii. l. minoribus. ꝙ intellige tantuȝ in maſculo. ne ſit contraria.

d. ¶ Maritare. & ſic uidetur ꝙ puella non poſſit ſuo arbitrio nubere. contra legē. ff. de nup. l. ſciendum.

e. T de ſucceſſionibus. hec cōſtitutio tractat de ſucceſſione pheudorum. circa quod dic ꝙ cuȝ dominus pheudi decedit ſiue habeat pheuduȝ a curia ſiue ab alio barone ſi relinquat deſcendentes uſꝙ ad infinituȝ ſuccedunt ſibi. ita ꝙ ſi mixti ſunt maſculi et femine ſoli maſculi ſuccedunt. Fratres et ſorores et ſemper intelligas maſculum excludere feminam ſi mixti ſunt. & maioris etatis preferri ſi iure francorum uiuunt. & patre excluſo de iure cōmuni. ſecus ut in auten. defuncto. C. de le. here. Item filius fratris premortui ſuccedit una cum fratre defuncti patruo ſuo in bonis que fuerunt aui comunis. ſcilicet patris defuncti. In aliis auteȝ que aliunde acquiſiuit defunctus fratris premortui filius una cum patruo non ſuccedit. ſed ſolus patruus. Sed de iure cōmuni contra. C. deſ. here. auten. ceſſante. ſed poteſt intelligi in pheudalibus. ar. ſumpto a Rꝛ. ſed littera etiam de non pheudalibus uidetur dicere. & iō hoc nota ꝙ multi non perpendunt. credo tamen ꝙ de pheudalibus loquitur quia potuit aliunde acquirere. nā in dubio debemus uerbis edicti. i. Rꝛ. deſeruire. ar. ff. d̄ exerci. l. i. §. inſtitutorum. primum dictum optinet indubitanter de iure lom. ſorores cōiugate in pheudo fratribus non ſuccedunt. ſed in aliis rebus ſecus ut. C. deſ. l. lege. Si uero mortuo fratre de cuius hereditate agitur ſuperſit filius nepotis in nullis bonis ſuccedit patruo ſuo magno. quod intelligo in pheudalibus. i. nec in illis quas habuit patruus ⁊ magnus ex ſucceſſione ſui patris proaui ipſius ſuccedere nolentis. nec aliunde queſitis. ſed perueniunt ad fiſcum. & ſi paratus ſit tantuȝ dare fiſco quantum quilibet extraneus. ipſe preferetur extraneo. ar. ff. de iti. actu. ꝙ. pri. l. iii. §. penult. ſed ſi fiſcus uelit alicui cuicumꝙ ex ſua liberalitate concedere nemini faciet iniuriam dum utitur iure ſuo. Vltimo ꝙ ſi dominus pheudi relinquat filios in capillo. & filias coniugatas. aut coniugate fuerint dotate de bonis paternis aut de maternis. & excludūtur. & tunc aut uiuebant de iure francorum. & maior ſuccedit in pheudum. ſit coniugata uel non. aut iure lon. & ſuccedunt equaliter facta collatione dotis ut eſt dictum de iure comuni. C. de coll. l. dotis. & ff. de coll. do. l. ii. per totum.

f. ¶ Vt de ſucceſſionibus nemini uideat. ꝙ cōſtitutō ut de ſucceſſoribus ⁊c̄. multum coartauerat ſucceſſionem in feudo. cum pheudum omne fuit de publico. & nullum queſtum omnino alium habuit. q̄ ex imperiali munificentia ut. ar. in auten. de exhiben. & intro. reis. §. optimum quoꝙ eſt adeo in principio uidelicet ab antiquo. nulla fuit ſucceſſio in pheudo ſed erat in domini poteſtate. ut quando uellet renocare & auferre pheudum. deinde uentum fuit ut uſꝙ ad uitam fidelis. i. pheudum recipientis produceretur. poſtmodum progreſſus fuit ut ad filios tantum non deueniret. demum obtinuit per legem corradi. Idem in nepotibus & fratribus ſimiliter ſuper feudo quod fuit comunis patris. & ita paulatim fuit pheudorum ſucceſſio prorogata etiam in omnibus deſcendentibus. ut in conſuet. pheudo. qui feu. da. poſ. §. i. & §. hoc quoꝙ ſciendum. ubi plene d̄ hoc in lon. de beneficiis. c. ulti. ſimile eſt ꝙ priuilegium militum paulatim incepit. ut. ff. de teſta. mili. l. i. Vnde hec conſtitutio eſt plus gratioſa ꝙ prorogat in collaterali linea. cum enim pheudum proceſſerit ex Imperiali largitate. ut dictum eſt bene potuit rebus ſuis legem imponere iuxta uelle. ut. ff. de pac. do. l. ob res queꝙ. §. i. Nam modum & finem in pheudo imponere. eius eſt qui beneficium tribuit. ut. ff. cōmo. l. in cōmodato. §. ſicut. uidelicet feudū quod eſt beneficium diffinitium. ut in conſue. pheu. in quibus ca. benefi. amit. l. i.

g. ¶ Dubitatio. ſed nunquid ſi turbato ordine mortalitatis decedat forte filius pheudatarius ſuperſtitibus parentibus ſuccedunt ei predicti parentes excluſo fiſco. poteſt dici ꝙ ſic. ut. ff. vnde li. l. ſcripto in fi. ſicut dicitur in patre liberti. qui excludit ex ſucceſſiōe ipſius liberti patronum eius. ut notat Azo. in ſumma. de bo. li. in fi. & in libello Roff. in Rꝛica. de bono. poſſeſ. contra ta. que datur patrono. §. quid dices. & licet non exprimatur in hac conſtitutione dic ideo quia non uidebatur dubitatio.

h. ¶ In infinitum. no. ꝙ admittitur ad in finitas licȝ regulariter reprobetur. & concor. ibi in uſibus pheudorum. l. i. §. hoc quoꝙ.

i. ¶ Ex deſcendenti. Item nec diſtinguitur de ſexu. et facit ad utrūꝙ. ut. ff. deſ. pran. contra ta. bo. poſ. pe. l. i. §. generaliter.

k. ¶ Abſolute. i. ſine dubitatione. ſic. ff. de car. e. l. iii. §. cauſe abſolute. dum tamen ſacramentum non recipiant ab hominibus niſi ut dicitur. s̄. e. l. i. G.

l. ¶ Prerogatam. Item ſeruata etiam prerogatiua gradus. ut. ff. de cōiu. cum emanci. lib. lege prima. §. ſi liberos autem non omnes ſimul.

m. ¶ Specialiter. bene appellat ius francorum ſpeciale ad differentiam uidelicet iur. ro. quod dicitur comune. ut. C. de iudeis. & celi. iudei romano.

n. ¶ Ex utroꝙ parente. ſeruato tamen ordine qui ponitur in illa auten. ceſſante. que eſt ſignata. C. deſ. here.